

PJEVANJE PETO

1.

Dok mudrog starca gromka riječ se čuje,
jurve smo širom otvorili krila
vjetru što naše, povoljne uz struje,
sporo pa brže uz zapuh obilan,
lađe od kopna sveder udaljuje,
da luka praznom ostaje nam mila;
k pučini plove, bio dan vjetrovit
drijeva uz pozdrav »Sretan put!« redovit.

2.

U krug je ušlo vječno svjetlo sjajno
Nemejskog lava, one divlje zvijeri.
Svijet koji vrijeme jede, troši trajno
u šesto nebo, velikoj u mjeri,
bolesno, tromo; Sunce običajno
prolazilo je nebeskoj po sferi:
tisuću četir' sedamdeset sto je
i sedma, krenu brodovlje kad moje.

3.

Iz očiju nam postupice bježe
planine, gòre domovine naše
i Tejo dragi, Sintre gorje svježe
nevidljivije sve više bijaše,
spopada bol nas i srca nam steže
voljena zemlja kako nestajaše
u svakom trenu, hipu iz obzora:
ne zrèsmo ništa do neba i mora.

4.

Sjekli smo vale tijekom daljnjeg plova,
kê nitko prije nije od mornarâ,
podneblja vidjev' i otočja nova,
što otkrio ih Henrik blagodaran,
mauretanska mjesta, Herkulova
snaga ih liši Anteja vladara.
Sa strane desne od smjera nam lađa
druga je zemlja, sumnja se, nagađa.

5.

Uz Madeiru prošli; otok zvan je
tako jer bio vele je šumovit,
od našeg pûka najprije nastanjen
imenom tek je, ne slavom glasovit,
ne zaostaje premda ni naj manje
za otocima, može isto slovit'
kô drugi s znanim Veneri obredom:
Kitera, Cipar, Pafos, Gnido slijedom.

6.

Nerodna žala prošli Masilije,
gdje Azenegi dođu pasti stada,
gdje svježu vodu svijet nigda ne pije
i urod polja oskudan je, jadan,
jer zemlja ničim plodovita nije,
da ptice gvoždem hrane se zbog glada,
pûk trpi skrajnju nestašicu cijeli,
tu Berberija s Habašem se dijeli.

7.

Prošli smo među kočije gdje skreće
k Sjeveru Sunce gibanju u svojem,
svijet je tu crni Faetonom spriječen

da imao bi svjetlog dana bóje.
Sanaga tuda svježa rijeka teče,
vode joj pûke čudne peru, pòje,
tu Rt Asinar, što se negda zvaše,
sad Cabo Verde ime nosi naše.

8.

U Kanare smo uplovili ravno,
Otočje Sretno što ga naslov prati,
međ' Hesperide, ime to im davno,
Hespera kćeri, dojedrili zatim,
brodovlje naše gdje bì negda slavno
stvarima tu se diveć' čudnovatim;
uz dobar vjetar luku dohvatismo,
jer namirnica već imali nismo.

9.

Iskrcasmo se na otok kôm naziv
dan Santiago, vojaku po svetom,
Španjolci jednoč na njegov su zaziv'
nanijeli poraz Maurinu kletom,
jedrili otud uz Sjeverac, spaziv',
iz pristaništa isplovivši netom,
golemu plohu slanog Oceana,
napustiv' zemlju gdje je slasna hrana.

10.

Afrike oko kružili smo cijele
k Istoku šire gdje se žala njena
(Jalofa predjel na kojem se dijele
ljudi pak crni na razna plemena,
dok iz Mandinga, pokrajine vèle,
kovina nama stiže skupocjena,
Gambije vodu krivudave pije,
u širni koja Atlantik se lije).

11.

Dorade zatim prođasmo, a tamo
življahu sestre stara u vremena,
imale oko sve tri jedno samo,
drugoga lûč im bila uskraćena.
Ti tekar čijim kovrčastim pramom,
Neptun se užga bila pretvorena,
da od sestara posta najružnija,
na vrućem pijesku u uvojke zmijâ!

12.

U zaljev stigli, jer spram nebosklona
od Juga sveder pramce upravljali,
nas iza osta Sierra Leona,
s rtom kôm ime Das Palmas smo dali,
prošavši rijeku na žala smo ona
već otkrivena, došli, gdje se vali
krše, na Otok; po svecu se zove,
kî ticao je rane Isusove.

13.

Kraljevstvo Konga ponajveće tu je,
od nas što jurve primi vjeru Krista,
Zair ga svježom vodom opskrbljuje,
od Starih neznan, rijeka duga, čista;
udaljismo se od zviježđa Kalista,
o kojemu se puno više čuje,
prešavši crtu, gdje zrak žeže vrela,
na dvije česti svijet kâ ovaj dijeli.

14.

Otkrismo tijekom daljnjeg putovanja
polutke nove novu zvijezdu pače,
opstojnost koje svojeg zbog neznanja

neuka čeljad nijekala inače.
Vidjesmo dio kôm je sjajnost manja,
s oskudnih zvijezda ljepote uskraćen,
čvrstoga Pola; je l' tu završetak
mora, il' kopna drugog pak početak?

15.

Područja mi smo prešli smjerom time
(Sunčeva dvakrat gdjeno prođu kola,
dva ljeta, dvije dovodeć' i zime)
i konji boga lijepoga Apola
kroz utihe, il' kroz nevrijeme, čime
plov ometaju vihari Eola,
Medvjede motriv', nauštrb Junone
u Neptunovim vodama što rone.

16.

Pričat' ti mora prevrtanje gadno,
to su za ljude nepojmljive stvari:
nevrijeme grozno stiglo iznenadno,
sjevanje, bljesak, òd kog zrak se žari,
mrak noći, pljusak, svijet se drma kadno
od gromove ga gađaju udari,
bila bi grješka, i čak da se trudim
i glas od gvožđa da imam u grudim.

17.

Mornare vidjeh, sve neuke ljude,
iskustvo dugo vodič je za koje,
da pojavama sličnim se ne čude
istinom držeć', što na oči svoje
gledahu; oni, što se mudrim sude
temeljem znanja i uma, pa dvòje
da svijet naš tajne zagonetne skriva,
već da to bludnje il' mnijenja su kriva.